

PTUJSKI LIS

Politično gospodarski tednik.

Štev. 41

Ptuj, 6. novembra 1921

III. letnik

Veliko zborovanje Demokratske stranke.

Sredi oktobra sta se vršili pokrajinski zborovanji Demokratske stranke v Ljubljani in v Splitu. Zadnja dneva v oktobru pa so se sešli zastopniki Demokratske stranke v Beogradu k velikemu zborovanju. Tega zborovanja se je udeležilo nad 1000 odposlancev iz vseh delov naše širne domovine. Slovenskih odposlancev je prišlo 58; iz Ptuja sta bila dr. Fermevc in Ign. Zelenko. Udeleženci so bili v najrazličnejših narodnih nošah. V vsem je bil shod živa slika našega narodnega edinstva in nepremagljive narodne misli.

Za predsednika zborovanja je bil izvoljen Ljuba Davidović, za podpredsednika med drugimi Peter Mravljak iz Ljutomerja, za tajnika pa Ivan Zupan iz Ljubljane.

Ljuba Davidović je poročal o zunanji političnem položaju naše države. Obširneje je govoril o Madžarskem vprašanju, o italijanski pogodbi in o nemirih v Albaniji. V vseh teh vprašanjih bo stranka zastopala stališče samoodločbe naroda. Zunanjo politiko je treba vesti na miren način. Le v skrajnih in neodvračnih potrebah se moramo poslužiti orožja. O zunanji politiki je govoril tudi L. Vojnović, ki je poudarjal, da naša današnja država ni več mala predvojna Srbija. Ta je štela tri milijone ljudi in bila obkrožena od močnih držav Avstrije, Turčije in Bolgarske. Sedanja Jugoslavija pa je razmeroma velika sila s 13 milijoni prebivalcev med sosedbi, ki so razen Italije vsi slabotnejši od nje. Zato je treba nehati s politiko klanjanja in hvaležnosti proti velikim zveznikom, ker je dosti stvari, za ktere morajo velike sile biti hvaležne nam in naši državi. S a m i naj odločujemo v zadevah, ki so življenske važnosti za nas, velike sile se naj ne mešavajo vedno v naše zadeve. Naša zunanja politika ne bodi samo papirnata politika, temveč stvarno krepka, da jo bo Evropa upoštevala. Drugi govorniki so zahtevali, naj

Demokratska stranka ne pozabi onih tisočev bratov, katerim usoda ni bila mila, da bi prišli v svojo državo, nego morajo še neosvobojeni ječati pod tujim jarmom.

Minister Pribičević je poročal o notranji politiki in obrazložil načela naše notranje politike. Poudarjal je posebno, kako potrebna je za našo državo ustavna centralizacija, pa tudi upravna decentralizacija. Če hočemo utrditi naše narodno edinstvo, mora enotna sila prešinjati vse dele naše države, tako da posamezniki ne delajo drug proti drugemu, nego vsi enotno za skupni namen močne edinstvene države. Zastopniki iz raznih krajev naše države so se živo izjavljali za edinstveno našo državo, kar je pri vseh zborovalcih izzivalo burno, navdušeno pritrdjevanje.

Voja Veljković je poročal o finančni politiki demokratske stranke in v daljšem govoru objasn timer, zakaj vrednost našega dinarja pada. Veljkovićeva izvajanja je sprejel shod z bur nim odobravanjem.

Minister Hinko Krizman je razložil, kaj je vlada storila za izvedbo agrarne reforme. Razni odposlanci so govorili, kako naj se izvaja agrarna reforma, da donese najširšem slojem prebivalstva čim več koristi.

Minister dr. Kukovec je poročal o socialni politiki. Opisal je napore stranke, da obvlada težkoče v borbi proti siromaštvu, da uredi invalidno vprašanje ter delavsko zavarovanje ter uredi delovni čas.

Razpravljali so potem še o delu glavnega odbora Demokratske stranke, o strankinem programu in o organizaciji statuta.

V nedeljo in v ponedeljek so razpravljali zastopniki Demokratske stranke o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo ne le stranke, nego v veliko večji meri naše države. V dvadnev nem obširnem delu so imeli odposlanci priliko, da povedo, kako naj stranka v bodoče dela. Pokazalo se je, da je Demokratska stranka ona stranka, ki je razširjena po vsej državi, ki zastopa vse sloje prebivalstva in ki si je stavila nalogo, ustvariti močno, edinstveno Jugoslavijo, v kateri bi mogli mirno in zadovoljno živeti vsi bratje in sestre našega naroda.

spodstvo nad Italijo, Dalmacijo, Recijo in Norikam, se ni imenoval več cesar, temveč „kralj Germanov v Italiji.“

Tako je bil zadnji rimski cesar, ki je nosil tudi tisto ime, kakor prvi rimski kralj, doma iz Ptuja.

Odoakerja je pozneje (okoli 489) premagal kralj spodnjih Gotov Teodorih veliki. Ta je vladal v imenu vzhodno-rimskega cesarja v Veroni državo, ki je obsegala med drugimi vse nekdanje avstrijske alpske dežele, Kras, zapadno Ogrsko in Hrvaško do izliva Save. Strogo je pazil na to, da so se ohranile rimske naprave. Pod njegovo vladjo se je povrnil mir in so si tudi naše dežele zopet opomogle. Mesta, v kolikor so še obstajala, so upravljali gotski uradniki. Po njegovi smrti (526) je propadla tudi njegova država. Franki, Goti in drugi germanski rodovi so si lastili pravice do naših pokrajin. Bizantinski vojskovodja Narses je l. 524 sicer pridobil naše pokrajine vzhodno rimskemu cesarstvu, pa le za kratek časa, kajti cesar Justinian Prvi je kmalu na to odstopil naše pokrajine Longo-

Gospodarstvo.

Nekaj opazk k umnemu kletarstvu.

Bilo težko delo je leto dni, a trgatav je dalo bogato, zdaj v sodih mošt šumi in kipi, in se pretvarja v kapljico zlato. Ksaver Meško.

To pretvarjanje mošta v „kapljico zlato“ pa je treba pazljivo, oziroma umno nadzorovati, sicer postane iz mošta „čmiga.“

Predvsem je mošt napolniti v snažne in zdrave sode in ker se mošt pri vrenju vzdigne, oziroma razširi, se ne smejo sodi celo napolniti, ampak je pustiti toliko prostora v njih, da mošt tudi pri najburnejšem vrenju ne prikipi do vrha. Pustiti, da mošt iz sebe meče, je napačno, ker izgubi pri tem veliko množino kvasnih glivic, ki ravno povzročajo vrenje, oziroma pretvarjanje mošta v „kapljico zlato.“ Razven tega pa vino pri tem načinu vrenja kaj rado cikne ali se zbirs ali drugače skvari.

Ob času vrenja zapirajo naši vinogradniki vrhine luknje s trsnim listjem, z deščicami ali z vrečicami, ki so napolnjene s čistim peskom. Ali ti zatiki so le za prve dni burnega vrenja, ko še izpuhtevajo iz sodov velike množine pri vrenju se tvarjajoče ogljenčeve kisline, ki na ta način preprečuje pristop zunanjega zraka. Ko pa pojema glavno vrenje, je pritisk ogljenčeve kisline iz sodov manjši, pristop zunanjega zraka in v njem se nahajajočih glivic in bakterij lažji ter kvarljivi vpliv teh na vsebino sodov opasnejši. Zato je najbolje, da se poslužujemo iz vsega početka takomenovanih kipelnih veh ali pilik, bodisi steklenih, glinastih ali ploščevinastih. Radi lažjega snaženja so vsekakor steklene kipelne vehi najboljše. Vse so prirejene tako, da sode pri vehi dobro zapirajo, a dopuščajo izstop ogljenčevi kislini, ne pa pristop zunanjemu zraku.

Pri vremenu, kakršno je letošnje jesen, prične mošt hitro vreti. Hitro in jednako-

bardom. Pa tudi ti se niso mogli držati. L. 568 so odšli pod vodstvom Alboina v Italijo, nakar so zasedli te pokrajine naši predniki Slovenci, ki so prišli sem z Obri na pol kot njihovi zavezniki, na pol kot njihovi podložniki. S tem pa se začenja za Ptuj že nova doba, doba staroslovenskega Ptuja.

II.

Opis starega Poetovio in okolice.

Stari Poetovio opisati ni lahka naloga. Prvih 300 let rimskega gospodstva je bila za naše pokrajine doba miru. Upad Markomanov in njihovih zaveznikov pod Markom Aurelijem je hitro prešel. Vsi važnejši dogodki v rimskem cesarstvu so se odigrali večinoma izven naših pokrajin. Tedanji zgodovinarji torej niso imeli povoda se baviti s Poetovio. Zemljepisec pa so se zdeli naši kraji prebarbarski in vsled tega nezanimivi. Zato omenjajo sodobni pisatelji sedanji Ptuj le malokdaj. Izza časa preseljevanja narodov pa so listine, ki se tičejo naših krajev, izredno

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travner.

Nadaljevanje.

V tem času je bil Panonec Orestes rimski vojskovodja. Ta se je okoli l. 484 poročil v Poetovio s hčerjo Romulusa (comes Romulus), ki je bil svoječasno z moriškim namestnikom Primuntom poslanec Valentinija na Atilovem dvoru. Okoli l. 460 se mu je rodil v Poetovio sin, ki se je imenoval po svojem starem očetu Romulus. L. 475 se je Orestes uprl tedanjemu cesarju Juliju Nepotu in ga prisilil, da se je odpovedal prestolu. Dne 31. oktobra 375 pa je imenoval Orestes cesarjem svojega sina Romulusa, kateremu so rekli Rimljani zasmehljivo „Augustulus“, t. j. cesarček. Pa že naslednjega leta je izgubil Orestes ob priliki nekega upora v Paviji življenje, njegov sin Romulus pa v septembru istega leta prestol. Od tega časa je živel Romulus kot zasebnik v Kampaniji. Odoaker, ki si je prilastil go-